

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КАЗАКЛАР
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**
422722, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Казаклар авылы, Совет ур., 5

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
КАЗАКЛАРСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
422722, Республика Татарстан, Высокогорский район,
с. Казаклар, ул. Советская, 5

тел./факс 8(84365) 63-4-30, e-mai-Kazak Vsg@tatar.ru

**КАРАР
26 март 2019 ел**

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ
№ 90**

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл
жирлеге муниципаль программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм
нәтижәләлеген бәяләү тәртибен раслау турында**

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октяберендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, нигезендә, Биектау прокуратурасының 2019 елның 24 гыйнварындагы 02-08-03-2019 номерлы тәкъдиме нигезендә, Казаклар авыл жирлеге муниципаль программаларын камилләштерү һәм нәтижәләлеген күтәрү максатыннан, Биектау муниципаль районы “Казаклар авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге Уставы белән эш йөртеп, Казаклар авыл жирлеге Башкарма комитеты, **КАРАР БИРӘ:**

1. Теркәлгән Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге муниципаль программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәләлеген бәяләү тәртибен расларга (кушымта).

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/>, Биектау муниципаль районының рәсми сайтында авыл жирлекләре бүлегендә һәм башкарма комитетның мәгълүмати стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Казаклар авыл жирлеге
Башкарма комитеты житәкчесе

Р.Х.Идрисов

Кушымта

РАСЛАНГАН

ТР Биектау муниципаль районы
Казаклар авыл жирлеге
Башкарма комитеты карары
белән
26 март 2019 ел № 90

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге
муниципаль программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү
тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге, муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү Тәртибе (алга таба – Тәртип), Россия Федерациясе Бюджет кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында”, 2003 елның 6 октяберендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләп чыгарылган.

1.2. Муниципаль программа астында әлеге Тәртиптә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар башкарма комитеты катнашында жирле бюджет хисабына гамәлгә ашырыла торган программа күз алдында тотыла (алга таба – муниципаль программа). Муниципаль программалар максатлар, ресурслар һәм үтәлү вакытын үз эченә ала, житештерү, социаль-икътисади, оештыру-хужалык һәм башка чаралар белән тыгыз бәйлә, Татартсан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлегенә (алга таба – Жирлек) муниципаль, икътисади, экологик, социаль-мәдәни үсешен нәтижелә хәл итүгә юнәлтелә;

1.3. Муниципаль программа үз кысаларындагы төгәл бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән берничә ярдәмчел программаны үз эченә алырга мөмкин. Муниципаль программаның ярдәмчел программаларга бүленүе, хәл ителәсе мәсьәләләрнең катлаулыгыннан һәм масштабыннан, чишү юлларын нәтижелә оештыру кирәклегеннән чыгып, гамәлгә ашырыла.

1.4. Методик яктан житекчелек итү, эшкәртүне координацияләү, һәм муниципаль программаларны гамәлгә ашыру әлеге Тәртипкә нигезләнеп башкарыла.

1.5. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру вакыты проблема, көтелгән нәтижә һәм ресурс мөмкинлекләренә карап билгеләнә.

Муниципаль программалар үтәлү вакыты буенча түбәндәгеләргә буленә:

- кыска вакытлы (1-2 елга)
- уртача вакытлы (3-5 елга)
- озак вакытлы (6-10 елга һәм аннан күбрәк).

Муниципаль программаларны эшләү һәм раслау шушы Тәртипнең 1 нче кушымтасына нигезләнеп эшләнә һәм үз эченә түбәндәге төп этапларны ала:

- муниципаль программаны эшлөү;
- муниципаль программаның проектын килештерү;
- муниципаль программаның проектына экспертиза үткөрү, шулай ук бэйсез экспертлар белән дә (кирәк булганда);
- муниципаль программаны раслау.

2. Муниципаль программаны формалаштыру

2.1. Муниципаль программа түбәндәге бүлекләрдән тора:

- әлеге Тәртипнең 2 нче кушымтасына нигезлэгән муниципаль программаның паспорты;
- муниципаль программа чишүгә юнәлдерелгән проблеманың характеристикасы;
- муниципаль программаның вакытларын һәм этапларын үз эченә алган төп максатлар һәм бурычлар, ярдәмчел программаның, программа чараларының һәм аларның бурычлары киселешендә нәтижеләрне бәяләү индикаторларының кыскача исемлеге һәм тасвирламасы;
- муниципаль программаның ресурслар белән тәэмин ителеше нигезләре;
- үз эченә программа белән идарә итү механизмын да кертеп, муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмы;
- муниципаль программаның икътисади, социаль, экологик нәтижелелеген бәяләү;
- муниципаль программаның бюджет нәтижелелеген бәяләү.

2.2. Муниципаль программаның эчтәлегенә карата түбәндәгеләр таләп ителә:

Муниципаль программаның беренче бүлеге проблемалар исемлеге, аларны нигезләү, һәм, шул исәптән, аларның ни сәбәпләр аркасында барлыкка килүе, шул сәбәпләрне нигезләүдән торырга тиеш.

Муниципаль программаның икенче бүлеге максатларның жәелдерелгән формулировкасыннан һәм программаның бурычларыннан, ярдәмчел программалар исемлегенән һәм чаралардан, бурычларны хәл итүне тормышка ашыру тәкъдимнәреннән һәм куелган максатларга ирешүне таләп итүдән, һәр чараны тормышка ашыру өчен кирәкле мәгълүматларне (финанс чыганаclarга нигезләп) һәм үтәлү вакытын күрсәтеп, программаның нәтижәсен бәяләү индикаторын ачыклаудан торырга тиеш.

Программаның максатларына таләпләр:

- спецификациялелек (максатлар муниципаль программаның муниципаль заказчылары компетенциясенә туры килергә тиеш);
- үтәлешлек (максатлар башкарып чыгарлык булырга тиеш);
- үлчәмлелек (нәтижеләрне бәяләп булырга тиеш);
- куелган сроклар белән тәңгәллек (муниципаль программада аерым максатларның үтәлү вакыты һәм этаплары күрсәтелгән булырга тиеш).

Бүлектә программа формалаштырган максатларны үтәү өчен куелган бурычларны нигезләү, максатларның үтәлеш вакыты, программа үтәлешенә төп

этаптарын гамәлгә ашыру, һәр этапның планлаштырылган фараз индикаторы күрсәткечләре һәм һәр этапның бурычлары, шулай ук, муниципаль программаның вакытыннан алда үтәлешен үз эченә алу булырга тиеш.

Нәтижәләргә бәя бирү индикаторлары турында мәгълүматлар муниципаль программа максатлары, бурычлары, чаралары киселешендә әлеге Тәртипнең 3 нче кушымтасында күрсәтелә.

Муниципаль программаның өченче бүлегендә еллар буенча һәм финанслау чыганаclarына бүленеп, ресурс белән тәмин итүне нигезләү булырга тиеш.

Моннан тыш, бу бүлектә бюджеттан тыш акча жәлеп итү мөмкинлеге яки мөмкин булмавы һәм программа чараларын тормышка ашыруга муниципаль берәмлекләрнең бюджет акчаларын жәлеп итү мөмкинлеге һәм акчаны жәлеп итүнең төп механизмнары тасвирланырга тиеш. Муниципаль программаның дүртенче бүлегенә төп тәләпләр шушы Тәртипнең 5 нче бүлегендә күрсәтелгән.

Муниципаль программаның бишенче бүлегендә программаны тормышка ашырганда килеп чыгарга мөмкин булган социаль, икътисади һәм экологик нәтижәләр, шулай ук муниципаль программаның бюджет нәтижәләлеген бәяләү тасвирланырга тиеш.

2.3. Муниципаль программада катнашучылар муниципаль программаның алар тарафыннан тормышка ашырыла торган төп чараларга һәм ярдәмчел программаларга кагыла торган өлешенә проектына килешү төзиләр. Муниципаль программага ярдәмчел программаны керткәндә, ярдәмче программаның заказчысының вәкиле белән килештерү дә житә (берничә заказчы вәкиле булганда, ярдәмче программа координаторы белән).

3. Муниципаль программага экспертиза һәм бәяләмә

3.1. Муниципаль программаның проектын бәяләүне Башкарма комитет, төп игътибарны түбәндәгеләргә юнәлтәп үзе башкара:

- программа чараларның нигезләнгән булуы, комплекслыгы һәм экологик куркынычсызлыгы, аларны тормышка ашыру сроклары;
- финанслау күләмнәренә нигезләнүе;
- муниципаль программаны гамәлгә ашыру өчен бюджеттан тыш акчалар жәлеп ителүе;
- муниципаль программаның үтәлеш механизмының нәтижәләлеге;
- муниципаль программаның тулаем алганда социаль–икътисади нәтижәләлеге, программаны тормышка ашырудан соң көтелгән ахыргы нәтижәләре һәм жирлектәге халыкның тормыш сыйфаты күтәрелү бәяләмәсенә йогынтысы.

3.2. Жирлекнең Башкарма комитеты муниципаль программаларның проектларын бәяләгәннән соң, кирәк булса, алар шулай ук махсус (билгеле бер өлкәдә махсус белемнәр таләп иткән мәсьәләләргә өйрәнү) һәм бәйсез экспертиза узарга тиешләр.

Әлеге Тәртип буенча каралган экспертиза барышында муниципаль программаларның проектларының куела торган тәләпләргә туры килүе билгеләнә,

кирәк булган очракта, муниципаль программаларның проектларын эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр формалаша.

Муниципаль программа проекты каралганда һәм кабул иткәндә махсус һәм бәйсез экспертизаларның нәтижәләре исәпкә алына.

4. Муниципаль программаларны финанслау

4.1. Расланган муниципаль программалар жирле бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына тормышка ашырылалар.

4.2. Муниципаль программада федераль һәм республика бюджетыннан акчалар каралган булырга мөмкин.

4.3. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өчен махсус фондлар оештырыларга мөмкин. Әлеге фондларларга юллана торган акчаларның чыганаclarы булып: оешма һәм предприятие карамагында калган табыш, жирлекнең бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары һәм башкалар чыганаclar булырга мөмкин.

5. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру буенча идарә һәм аның үтәлешен контрольдә тоту

5.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру буенча идарәнең ысуллары һәм формалары муниципаль заказчы белән билгеләнә.

Программада муниципаль заказчының-координаторның һәм муниципаль программаны башкаручыларның, программаны тормышка ашыру вакытлары һәм күләмнәре өлешендә, үзара бәйләнешлеге чагылырга тиеш.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру, гамәлдәге федераль законга таянып, муниципаль программаның заказчысы һәм программа чараларын гамәлгә ашыручы һәрбер башкаручы белән муниципаль ихтыяжларны канәгәтләндерү өчен продукция алуға һәм тәэмин итүгә кабул ителгән муниципаль контрактлар (шартнамәләр) нигезендә башкарыла.

5.2. Муниципаль программаны башкаручы, бүленеп бирелә торган муниципаль программаның финанс чараларын исәпкә алып, чираттагы финанс елына ел саен максат индикаторларын, муниципаль программаны гамәлгә ашыру өчен чыгымнарны, муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмнарын һәм аны башкаручылар составын аныклай.

5.3. Муниципаль программаға яңа ярдәмче программалар өстәү һәм аларны раслау муниципаль программаларны эшләп чыгару һәм гамәлгә ашыру билгеләгән тәртиптә башкарыла.

5.4. Муниципаль программаларны башкаручылар жирлек Башкарма комитетына программаларның эш барышын тормышка ашыру турында мәгълүматны һәм финанс чараларын кулануның нәтижәлелеген юнәлтәләр.

Еллык гомуми хисапка эшләнмәгән чаралар турында мәгълүмат та кертелергә тиеш.

5.5. Еллык хисап элге Тэртипнең 4 нче кушымтасы билгелэгэн форма буенча тутырылган статистик мэгълүматны һәм түбэндэге бүлеклэрдэн торган аналитик мэгълүматны үз эченэ ала:

- а) хисап чорында ирешелгэн конкрет нэтижелэр;
- б) билгелэнгэн вакытта башкарылган һәм башкарылмаган эшлэр (сэбэплэрен күрсэтеп), чаралар исемлеге;
- в) муниципаль программаны тормышка ашыру барышына йогынты ясаган факторларны анализлау;
- г) чараларны башкару өчен бюджет ассигнованиялэре һәм башка чараларны файдалану турында мэгълүматлар;
- д) муниципаль программага муниципаль заказчы керткэн үзгэрешлэр турында мэгълүмат.

Муниципаль программаларның план һәм хакыйкый нэтижэ күрсэткечлэре арасында эһәмиятле аерма булган очракта, аларга йогынты ясаган факторларга анализ ясала. Анализ вакытында муниципаль заказ бирүче тээсир итэ ала торган эчке факторлар һәм аңа бэйле булмаган тышкы факторлар аерылып күрсэтелэ.

6. Муниципаль программаларның нэтижелелеген бэялэу

6.1. Муниципаль программаны тормышка ашыру нэтижелелеген бэялэу түбэндэгечэ үткэрелэ:

1) оценки степени достижения целей и решения задач муниципальной программы в целом путем сопоставления фактически достигнутых значений индикаторов муниципальной программы и их плановых значений, приведенных в таблице 1, по формуле: тулаем алганда муниципаль программаның бурычларын үтэу һәм максатларга ирешү дэрэжэсен бэялэу, түбэндэ күрсэтелгэн 1 таблицадагы формула буенча, муниципаль программаның ирешелгэн индикатор күрсэткечлэрен пландагы күрсэткечлэр белэн чагыштырып башкарыла:

$$C_d = \frac{3_f}{3_p} * 100\% ,$$

монда:

C_d - максатларга ирешү (бурычларны чишү) дэрэжэсен бэялэу;

3_f - дэүлэт программасы индикаторының хакыйкый мэгьнэсе (күрсэткече);

3_p - көтелгэн үсеш тенденциясе булып үсеш торган муниципаль программаның (индикаторлар (күрсэткечлэр) өчен) пландагы индикаторы мэгьнэсе (күрсэткече), яки

$C_d = \frac{3_p}{3_f} * 100\%$ (көтелгэн күрсэткечлэр тенденциясе кимү булган индикаторлар (күрсэткечлэр) өчен);

2) планлаштырылган чыгымнарның дәрәжәсе һәм жирле бюджет акчаларын һәм муниципаль программаның ресурслар белән тәэмин итүче башка чыганакларын нәтижәле файдалану дәрәжәсе тәңгәлләге – муниципаль программаның тулаем һәм ярдәмче программаларның фактта һәм планда булган финанслау күләмнәренә, һәм ярдәмче программаларның тулаем (төрле дәрәжәгә бюджетлар, бюджеттан тыш чыганаклар) барлык ресурс белән тәэмин итүче чыганаклардан да фактта һәм планда булган финанслау күләмнәренә тәңгәлләген чагыштырып, түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$Уф = \Phi ф / \Phi п * 100\% ,$$

биредә:

Уф - муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) гамәлгә ашыру буенча төп чараларны финанслау дәрәжәсе;

Фф - муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) гамәлгә ашыру өчен юнәлдерелгән чараларның финанс ресурсларының факттагы күләме;

Фп - билгеле хисап чорында муниципаль программаларны (ярдәмче программаларны) тормышка ашыруга юнәлдерелгән финанс ресурсларының план күләме.

3) ярдәмче программаларның төп чараларын башкаруның турадан-туры нәтижәсе булган факттагы һәм еллык муниципаль программаны гамәлгә ашыру планнары нигезендә, план күрсәткечләрен елларга бүлөп чагыштыру нигезендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыру чараларының дәрәжәсе (турыдан-туры көтелгән күрсәткечләргә гамәлгә ашыру нәтижәләре) билгеләнә.

Муниципаль программалар гамәлгә ашырулуучы чираттагы ел башына кадәр җаваплы башкаручы муниципаль программаның (ярдәмче программаларның) һәр күрсәткеченә (индикаторына) муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны чагылдырылган түбәндәге интерваллар күрсәткечләрен билгели:

югары нәтижәлелек дәрәжәсе;

канәгатьләндерерлек нәтижәлелек дәрәжәсе;

канәгатьләндерелмәслек нәтижәлелек дәрәжәсе.

Муниципаль программада югары нәтижәлелек дәрәжәсе тиешле елга интервалның түбән чиге планлаштырылган күрсәткечтән (индикатордан) пландагы үсешнең 95 процент күрсәткеченнән (индикатордан) башлап; муниципаль программаның канәгатьләндерерлек нәтижәлелек дәрәжәсе тиешле елга планлаштырылган күрсәткечтән интервалның түбән чиге тиешле пландагы үсешнең 75% күрсәткеченнән башлап билгеләнә. Муниципаль программаны тормышка ашыруда югары нәтижәлелек дәрәжәсе буларак билгеләнә, әгәр дә:

муниципаль программаның һәм аның ярдәмче программаларының югары нәтижелелек дәрәжәсе планга туры килгән интервал зурлыгының 95% һәм аннан күбрәк күрсәткечләр билгеләсә;

муниципаль программаның төп чараларын (Уф) финанслауны гамәлгә ашыру дәрәжәсе кимендә 95% тәшкил итсә, ярдәмче муниципаль программаларның төп чараларын (Уф) финанслау, гамәлгә ашыру дәрәжәсе ким дигәндә 90% тәшкил итсә;

хисап елында планлаштырылган чараларның кимендә 95% тулы күләмдә үтәлсә.

Муниципаль программаны тормышка ашыруда канәгатләндерерлек нәтижелелек дәрәжәсе буларак билгеләнә, әгәр дә:

муниципаль программаның һәм аның ярдәмче программаларының югары нәтижелелек дәрәжәсе планга туры килгән интервал зурлыгының 80% һәм аннан күбрәк күрсәткечләр билгеләсә;

муниципаль программаның төп чараларын (Уф) финанслауны гамәлгә ашыру дәрәжәсе кимендә 70% тәшкил итсә;

хисап елында планлаштырылган чараларның кимендә 80% тулы күләмдә үтәлсә.

Әгәр муниципаль программаны гамәлгә ашыру югарыда китерелгән таләпләргә җавап бирмәсә, аны гамәлгә ашыру нәтижелелек дәрәжәсе канәгатләндерелмәслек дип бәяләнәчәк. Муниципаль программаларны тормышка ашыру барышы һәм нәтижелелеген бәяләү турында җыелма еллык хисап Биектау муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр порталында авыл җирлекләре бүлегендә урнаштырыла.

6.2. Муниципаль программаларны координацияләү уздыруны һәм мониторинг нәтижеләрен гамәлгә ашыруны алдан карауны җирлек башлыгы башкара.

6.3. Җирлек Башкарма комитетының күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча, элек расланган муниципаль программаны туктату яки чираттагы финанс елыннан башлап программаны үзгәртү турында, шул исәптән, муниципаль программаны финанслау өчен бюджет ассигнованияләренең күләмен үзгәртү кирәклегенә турында, карар кабул ителергә мөмкин.

6.4. Муниципаль программага аның параметрларына тәэсир итүче үзгәрешләр кертү җаваплы башкаручының инициативасы буенча, яисә җирлек башлыгы күрсәтмәләрен үтәү йөзеннән, шул исәптән, муниципаль программаны гамәлгә ашыру нәтижеләре мониторингы күрсәткечләре буенча, әлеге Тәртип нигезендә башкарыла.

1 нче кушымта
Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлеге муниципаль программаларын эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижелелеген бәяләү тәртибенә

Муниципаль программаны эшләү һәм раслауның
ЭТАПЛАРЫ ҺӘМ СРОКЛАРЫ

Муниципаль программаны эшләү һәм раслау вакытлары	Муниципаль программаны эшләү һәм раслау этаплары
Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлегенә чираттагы финанс елына бюджет кабул итү елыннан алдан килгән ел	Муниципаль программаның проектын эзерләү
	Муниципаль программаның проектын килештерү
	Муниципаль программаның концепция проектын экспертизалау, шул исәптән, бәйсез экспертлар белән
	Муниципаль программаны раслау
Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Казаклар авыл жирлегенә чираттагы финанс елына бюджет кабул итү елы	Муниципаль программаның проектын эзерләү
	Муниципаль программаның проектын килештерү
	Муниципаль программа проектын экспертизалау, шул исәптән, бәйсез

	экспертлар белән
	Муниципаль программаны раслау

2 нче кушымта
Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районы Казаклар
авыл жирлеге муниципаль
программаларын эшләү,
тормышка ашыру һәм
нәтижелелеген бәяләү тәртибенә

2 нче номерлы форма

Муниципальной программаның
ПАСПОРТЫ

Күрсәткечнең исеме	Күрсәткечнең билгеләмәсе
Муниципаль программаның исеме	
Муниципаль заказчы (муниципаль заказчы - координатор)	
Муниципаль программаның төп эшләүчеләре	
Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары	

Муниципаль программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары	
Ярдәмчел программалар исемлеге	
Муниципаль программаны финанслауның елларга бүлеп күләмнәре һәм чыганақлары	
Муниципаль программаның көтелгән ахыргы нәтижәләрен тормышка ашыру максатлары (аның нәтижәләрен бәяләү индикаторлары) елларга бүленгән бюджет нәтижәлелегенең күрсәткечләре	

4 нче кушымта
Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районы Казаклар
авыл жирлеге муниципаль
программаларын эшләү,
тормышка ашыру һәм
нәтижелелеген бәяләү тәртибенә

4 нче номерлы форма

Күрсәткечнең исеме	Күрсәткечнең билгеләмәсе
Муниципаль программаның реквизитлары, гамәлгә ашыру чоры	
Исәп тотучы оешманың исеме	
Муниципаль программаны раслау турындагы норматив хокукый актның исеме	
Формаларны төзү өчен җаваплы вазыйфаи зат (Ф.И.О., вазыйфасы, элемтә өчен телефон)	

\

